

EBA/GL/2016/05

07/11/2016

Kredito

įstaigų priežiūros kompetentingų
institucijų ir teisės aktų nustatytą auditą
atliekančio (-čių) auditoriaus (-ių) ir
audito įmonės (-ių), atliekančių kredito
įstaigų teisės aktų nustatytą auditą,
ryšių palaikymo gairės

1. Atitiktis gairėms ir informavimo pareiga

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente pateiktos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹ 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal Reglamento Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos turi dėti visas pastangas siekdamos laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip Sąjungos teisė turėtų būti taikoma tam tikroje srityje. Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis ir atitinkamai jas įtraukti į savo praktiką (pvz., iš dalies pakeisti savo teisinę sistemą arba priežiūros procesus), įskaitant tuos atvejus, kai gairės pirmiausia yra skiriamos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal Reglamento Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos iki 09.01.2017 privalo EBI pranešti, ar laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Jeigu kompetentingos institucijos iki šio termino nepateiks jokio pranešimo, EBI laikys, kad jos gairių nesilaiko. Pranešimus reikėtų siųsti adresu compliance@eba.europa.eu užpildžius EBI interneto svetainėje pateiktą formą ir įrašius nuorodą „EBA/GL/2016/05“. Pranešimus turėtų teikti asmenys, turinys įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingų institucijų vardu. Apie visus gairių laikymosi pasikeitimus taip pat būtina pranešti EBI.
4. Pranešimai bus skelbiami EBI interneto svetainėje pagal 16 straipsnio 3 dalį.

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

2. Dalykas, taikymo sritis, adresatai ir sąvokų apibrėžtys

2.1 Dalykas

5. Šiose gairėse, remiantis Reglamento (ES) Nr. 537/2014 12 straipsnio 2 dalimi, pateikiami konkretūs reikalavimai, kaip turi būti užmegztas veiksmingas dialogas tarp kredito įstaigų priežiūros kompetentingų institucijų (toliau – atitinkamai kompetentingos institucijos ir kredito įstaigos) ir teisės aktų nustatyta auditą atliekančio (-čių) auditoriaus (-ių) ir audito įmonės (-ių), atliekančių tų įstaigų teisės aktų nustatyta auditą (toliau – auditoriai).
6. Šių gairių tikslas – skatinti kompetentingas institucijas ir auditorius palaikyti veiksmingus ryšius ir taip palengvinti kredito įstaigų priežiūrą.

2.2 Taikymo sritis

7. Šios gairės taikomos kompetentingų institucijų ir auditorių, kurie atitinkamai prižiūri ir atlieka tų kredito įstaigų teisės aktų nustatyta auditą, ryšių palaikymui.
8. Šios gairės visų pirma susijusios su kompetentingos institucijos ir kredito įstaigos auditoriaus ar auditorių grupės ryšių palaikymu (su konkrečia įstaiga susiję ryšiai, kaip aprašyta 5 dalyje) ir su kompetentingų institucijų ir visų auditorių ryšių palaikymu (ryšiai su visais auditoriais, kaip aprašyta 6 dalyje).
9. Šiomis gairėmis nedaromas poveikis Direktyvos 2013/36/ES³ 63 straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (ES) Nr. 537/2014 12 straipsnio 1 dalyje nustatytai auditoriaus pareigai pranešti informaciją.

2.3 Adresatai

10. Šios gairės skirtos Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalies i punkte apibrėžtomis kompetentingoms institucijoms.

² 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2005/909/EB (OL L 158, 2014 5 27, p. 77).

³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

2.4 Sąvokų apibrėžtys

11. Jei nenurodyta kitaip, Direktyvoje 2006/43/EB⁴, Reglamente (ES) Nr. 537/2014 ir Direktyvoje 2013/36/ES vartojami ir apibrėžti terminai šiose gairėse turi tokią pačią reikšmę. Šiose gairėse vartojamos šios sąvokų apibrėžtys:

Visapusių ryšių palaikymas –	ryšių palaikymas dažniau, oficialiau ir (arba) geriau įformintais būdais 22 ir 23 pastraipose nurodytais atvejais, siekiant gauti daugiau informacijos apie kredito įstaigą, kai įstaigai taikoma arba reikalinga griežtesnė priežiūra.
Svarbi informacija –	vykdant kredito įstaigos priežiūrą arba atliekant jos teisės aktų nustatytą auditą gauta informacija, kuri galėtų pakeisti vertinimą ar sprendimą, arba kuri galėtų turėti įtakos vertinimui ar sprendimui, kuomet šia informacija remiasi kompetentinga institucija arba auditorius vykdydami savo atitinkamas funkcijas.
Informacija apie įstaigą –	informacija apie tam tikrą kredito įstaigą.
Informacija apie sektorių –	informacija apie visas kredito įstaigas arba jų dalį.
Darbo sritį išmanantis asmuo –	kompetentingai institucijai dirbantis asmuo arba auditorius, turintis reikiamų su konkrečiu svarstomu praktiniu klausimu susijusių techninių žinių, įgūdžių ir patirties.
Informuotas asmuo –	kompetentingai institucijai dirbantis asmuo arba auditorius, turintis pakankamai naujausios su konkrečiu svarstomu klausimu susijusios informacijos apie kredito įstaigos veiklos rizikos profilį, apimtį ir sudėtingumą.
Įgaliotas asmuo –	kompetentingai institucijai dirbantis asmuo arba auditorius, teisiškai įgaliotas veikti savo organizacijos vardu, kad galėtų keisti informaciją ir prireikus priimti atitinkamus su konkrečiu svarstomu klausimu susijusius sprendimus.
Priežiūros grupės vadovas –	kompetingos institucijos darbuotojas, atsakingas už

⁴ 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB dėl teisės aktų nustatyto metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės audito, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 78/660/EEB ir 83/349/EEB bei panaikinanti Tarybos direktyvą 84/253/EEB (OL L 157, 2006 6 9, p. 87).

kredito įstaigos priežiūrą vykdančios priežiūros grupės darbo
organizavimą ir koordinavimą.

Dvišalis posėdis –

kompetentingos institucijos atstovų ir kredito įstaigos
auditoriaus posėdis.

Trišalis posėdis –

kompetentingos institucijos atstovų, auditoriaus ir kredito
įstaigos atstovų posėdis.

3. Įgyvendinimas

Taikymo data

12. Šios gairės taikomos nuo 2017 m. kovo 31 d.

4. Bendroji kompetentingų institucijų ir auditorių ryšių palaikymo sistema

13. Remiantis Reglamento (ES) Nr. 537/2014 12 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa, abi šalys – kompetentingos institucijos ir auditoriai – yra atsakingos už veiksmingų ryšių užmezgimą.
14. Ryšiai, kuriuos užmegs kompetentingos institucijos ir auditoriai, turėtų būti atviri ir konstruktyvūs, juos palaikant taip pat turėtų būti atsižvelgiama į netikėtus pokyčius, kurių gali įvykti ateityje.
15. Kad galėtų užmegzti ir užtikrinti veiksmingus ryšius, kompetentingos institucijos ir auditoriai turėtų nustatyti tinkamus procesus ir juos suprasti.
16. Kompetentingos institucijos ir auditoriai turėtų padėti pasiekti, kad abi šalys suprastų viena kitos vaidmenį ir įsipareigojimus.
17. Šalys turėtų vykdyti savo atitinkamus įsipareigojimus ir nė viena šalis neturėtų vietoj savo darbo naudotis kitos šalies atliktu darbu. Šalims atliekant savo darbą, prižiūrima kredito įstaiga turėtų būti pagrindinis informacijos šaltinis.
18. Užmezgus veiksmingus kompetentingų institucijų ir auditorių ryšius, turėtų būti lengviau keistis su atitinkamomis kompetentingų institucijų ir auditorių funkcijomis susijusia informacija apie kredito įstaigą. Keičiantis informacija turėtų būti atsižvelgiama į skirtingus kompetentingų institucijų ir auditorių įsipareigojimus, kylančius vykdant kitokios apimties ir paskirties funkcijas.
19. Visai informacijai, kuria keičiamasi kompetentingoms institucijoms ir auditoriams palaikant ryšius, taikomi Direktyvos 2013/36/ES VII antraštinės dalies 1 skyriaus II skirsnyje nustatyti konfidencialumo reikalavimai ir, remiantis Reglamento (ES) Nr. 537/2014 12 straipsnio 3 dalimi, atvejai, kai auditoriai gera valia pateikia kompetentingoms institucijoms informaciją, gautą palaikant šiuos ryšius, nelaikomi sutartinių ar teisinių apribojimų dėl informacijos atskleidimo pažeidimu.
20. Palaikydamos ryšius su auditoriais, kompetentingos institucijos turėtų laikytis proporcingumo principu pagrįsto požiūrio ir, siekdamos užmegzti veiksmingus ryšius, jos turėtų efektyviai naudoti savo išteklius.
21. Proporcingumo principu pagrįsto požiūrio šių gairių taikymui tikslas – suderinti šių gairių 5 ir 6 dalyse aprašytus kompetentingų institucijų ir auditorių ryšių palaikymo aspektus (informacijos, kuria keičiamasi, apimtį, ryšių palaikymo formą, ryšius palaikantys asmenys, ryšių palaikymo veiksmų dažnumas ir laikas, ryšių palaikymas su visais auditoriais),

atsižvelgiant į kredito įstaigos dydį, vidaus darbo organizavimą ir veiklos pobūdį, apimtį ir sudėtingumą, kad būtų galima efektyviai pasiekti šių gairių tikslą.

22. Visapusiai ryšiai visų pirma turėtų būti palaikomi su Direktyvos 2013/36/ES 131 straipsnyje nurodytų kredito įstaigų (pasaulinių sisteminės svarbos įstaigų (angl. G-SII)⁵ ir kitų sisteminės svarbos įstaigų (angl. O-SII)⁶) ir kitų įstaigų, kurias kompetentingos institucijos nustato remdamosi kredito įstaigos dydžio, vidaus darbo organizavimo, veiklos pobūdžio, apimties ir sudėtingumo vertinimu, auditoriais.
23. Be to kompetentingos institucijos turėtų nuolat vertinti, ar būtina palaikyti visapusius ryšius su kredito įstaigos auditoriumi, kilus *ad hoc* arba nenumatytų klausimų, pavyzdžiui:
- per vertinimą, atliktą vykdant priežiūrą, arba atlikus teisės aktų nustatytą auditą nustačius naujų svarbių faktų;
 - atsiradus naujų pokyčių, dėl kurių gal būti pakeistas kredito įstaigos rizikos vertinimas arba tos įstaigos priežiūros tvarka;
 - pasikeitus auditoriui, paskirtam atlikti kredito įstaigos teisės aktų nustatytą auditą (įskaitant atvejus, kai rinkoje atsiranda naujas auditorius, galintis atlikti kredito įstaigų teisės aktų nustatytą auditą);
 - audito atlikimo laikotarpiu atleidus auditorių arba jam atsistatydinus.

⁵ 2014 m. spalio 8 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1222/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES nuostatos dėl metodikos, skirtos pasaulinės sisteminės svarbos įstaigoms nustatyti ir pasaulinės sisteminės svarbos įstaigų pakategorėms apibrėžti, nustatymo techninių reguliavimo standartų (OL L 330, 2014 11 15, p. 27).

⁶ EBA gairės dėl kriterijų, pagal kuriuos nustatomos Direktyvos 2013/36/ES (KPD) 131 straipsnio 3 dalies taikymo kitoms sisteminės svarbos įstaigoms (O-SII) įvertinti, sąlygos (EBA/GL/2014/10).

5. Kompetentingų institucijų atstovų ir kredito įstaigos auditorių ryšių palaikymas

Informacijos, kuria keičiamasi, apimtis

1 principas. Informacija, kuria keičiamasi, atsižvelgiant į jos svarbą, turėtų būti susijusi su abiejų šalių užduotimis.

24. Kompetentingos institucijos, bendradarbiaudamos su auditoriais, turėtų nustatyti kompetentingų institucijų ir auditorių bendros svarbos sritis, kuriose, keičiantis aktualia informacija, būtų galima palengvinti priežiūrą ir galbūt padaryti poveikį teisės aktų nustatytam auditui.
25. Svarstant, kokia informacija turėtų būti keičiamasi, reikėtų tinkamai atsižvelgti į informacijos svarbą, įskaitant numatomą jos apimtį ir galimą poveikį kredito įstaigos priežiūrai ir teisės aktų nustatytam auditui.
26. Informacija, kuria bus keičiamasi, gali būti:
 - a. informacija apie įstaigą;
 - b. informacija apie sektorių;
 - c. informacija einamaisiais klausimais;
 - d. informacija nenumatytais klausimais.
27. Šių gairių priede pateikiamas nebaigtinis sričių ir klausimų, su kuriais susijusia informacija galėtų keistis kompetentingos institucijos ir auditoriai, sąrašas.
28. Kad būtų lengviau palaikyti veiksmingus ryšius ir keistis informacija, kompetentingos institucijos, jei įmanoma, turėtų parengti svarstytinų klausimų sąrašą. Prieš užmegzdamos ryšius, kompetentingos institucijos turėtų konsultuotis su auditoriais dėl šio sąrašo tinkamumo ir juos raginti prisidėti prie sąrašo rengimo.

2 principas. Kompetentingos institucijos turėtų prašyti auditorių keistis informacija visais klausimais, susijusiais su kredito įstaigos priežiūra .

29. Prašoma informacija gali būti su atliekamo audito procedūromis susijusi informacija, gauti susiję audito įrodymai ir auditorių išvados, jei, kompetentingos institucijos nuomone, ši informacija gali palengvinti priežiūrą.

30. Aktuali informacija – atliekant teisės aktų nustatytą auditą gauta informacija ir žinios, susijusios, be kitų sričių, su šiomis sritimis (jos išsamiau aprašytos šių gairių priede, jame taip pat pateikiamas nebaigtinis kiekvienos srities klausimų sąrašas):

- a. kredito įstaigos išorės aplinka ir rizikos profilis;
- b. kredito įstaigos vidaus valdymas ir vidaus kontrolė;
- c. kredito įstaigos galimybės toliau veikti pelningai;
- d. audito metodas;
- e. finansinės ataskaitos, turto ir įsipareigojimų vertinimas ir informacijos atskleidimas;
- f. audito išvada ir auditorių ryšių su kredito įstaigos valdymo organu, vyresniąja vadovybe arba audito komitetu arba lygiavertės funkcijas atliekančiu kredito įstaigos organu palaikymas svarbiais klausimais, susijusiais su finansine atskaitomybe ir kontrolės funkcijomis;
- g. pagrindiniai faktai, nustatyti atlikus audito procedūras, ir išvados.

31. Jei būtina palaikyti visapusiškus ryšius, kompetentingos institucijos turėtų aptarti su auditoriais bent audito metodą, audito išvadą ir kaip bus palaikomi auditorių ryšiai su kredito įstaigos valdymo organu, vyresniąja vadovybe arba audito komitetu arba lygiavertės funkcijas atliekančiu kredito įstaigos organu svarbiais klausimais, susijusiais su finansine atskaitomybe ir kontrolės funkcijomis, įskaitant audito išvadą ir papildomą ataskaitą audito komitetui, atitinkamai nurodytas Reglamento (ES) Nr. 537/2014 10 ir 11 straipsniuose ir išsamiau aprašytas šių gairių priede. Visų pirma kompetentingos institucijos, aptardamos audito metodą, gali atsižvelgti į vykdant kredito įstaigos priežiūrą nustatytus faktus arba parengtas išvadas.

3 principas. Kompetentingos institucijos turėtų keistis su auditoriais informacija visais klausimais, susijusiais su kredito įstaigos teisės aktų nustatytu auditu .

32. Aktuali informacija, kuria turėtų tarpusavyje keistis kompetentingos institucijos ir auditoriai, apima informaciją klausimais, iškilusiais vykstant priežiūros procesui, kuri, kompetentingos institucijos nuomone, galėtų būti svarbi atliekant kredito įstaigos teisės aktų nustatytą auditą.

33. Aktuali informacija – vykstant priežiūros procesui gauta informacija ir žinios, susijusios, be kitų sričių, su šiomis sritimis (jos išsamiau aprašytos šių gairių priede, jame taip pat pateikiamas nebaigtinis kiekvienos srities klausimų sąrašas):
- a. kredito įstaigos išorės aplinka ir rizikos profilis;
 - b. kredito įstaigos vidaus valdymas ir vidaus kontrolė;
 - c. kredito įstaigos galimybės toliau veikti pelningai;
 - d. finansinės ataskaitos, turto ir įsipareigojimų vertinimas ir informacijos atskleidimas;
 - e. vertinimas, atliekamas vykdant priežiūrą, ir priežiūros veiksmai.
34. Be to, kompetentingos institucijos gali palaikyti ryšius su auditoriais visais einamaisiais ar nenumatytais kredito įstaigų sektoriui svarbiais klausimais, pavyzdžiui, dėl reglamentavimo ar makroekonominių pokyčių, taip pat dėl atliktų kredito įstaigų sektoriaus teminių ir panašių subjektų grupių tarpusavio vertinimų rezultatų.

Ryšių palaikymo būdai

4 principas. Veiksmingi kompetentingų institucijų ir auditorių ryšiai turėtų būti nustatomi naudojantis tinkamais ryšių palaikymo kanalais.

35. Ryšių palaikymo būdai gali būti skirstomi į šias plačias kategorijas:

- ryšių palaikymas raštu (pvz., e. paštu ar faksu) ir žodžiu (pvz., posėdžių rengimas arba ryšių palaikymas nuotoliniu būdu, pvz., pokalbiai telefonu);
- įprastų ryšių (pvz., dėl audito išvadų) ir *ad hoc* ryšių (pvz., dėl naujų teisės aktų tekstų) palaikymas.

36. Ryšiai turėtų būti palaikomi raštu, jei būtina užtikrinti aiškumą arba išsaugoti šiuos ryšius patvirtinantį dokumentą. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę ryšius palaikyti raštu, kai tie ryšiai yra susiję su:

- audito išvada ir auditorių ryšių su kredito įstaigos valdymo organu, vyresniąja vadovybe arba audito komitetu arba lygiavertės funkcijas atliekančiu kredito įstaigos organu palaikymas svarbiais klausimais, susijusiais su finansine atskaitomybe ir kontrolės funkcijomis;
- atlikus audito procedūras ir įgyvendinus priežiūros procesus nustatytais faktais ir pateiktomis išvadomis;
- sudėtingais techniniais klausimais;

- nenumatytais klausimais;
- reglamentavimo pokyčiais.

37. Kad būtų galima lengviau palaikyti atvirus ir veiksmingus ryšius, ypač jei būtina palaikyti visapusius ryšius, turėtų būti rengiami fiziniai kompetentingų institucijų atstovų ir auditorių posėdžiai.

Ryšius palaikantys asmenys

5 principas. Ryšius palaikantys asmenys turėtų būti darbo sritį išmanantys, informuoti ir įgalioti abiejų šalių asmenys.

38. Pagrindiniai ryšius palaikantys asmenys turėtų būti priežiūros grupės vadovas ir pagrindinis audito partneris.
39. Kai ryšius palaiko ne priežiūros grupės vadovas ir pagrindinis audito partneris, o kiti asmenys, atitinkamos šalys turėtų nedelsdamos informuoti priežiūros grupės vadovą ir pagrindinį audito partnerį apie aptartus klausimus ir pasiektus rezultatus.
40. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar būtų naudinga rengti trišalius posėdžius, ypač jei būtina palaikyti visapusius ryšius. Tai vertindamos, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar:
- a. reikėtų gauti kredito įstaigos valdymo organo, vyresniosios vadovybės arba audito komiteto arba lygiavertės funkcijas atliekančio kredito įstaigos organo paaiškinimus tam tikru klausimu, kurį svarstys kompetentingos institucijos ir auditoriai;
 - b. reikėtų koordinuoti kompetentingos institucijos, auditoriaus ir kredito įstaigos veiksmus.
41. Jei rengiami trišaliai posėdžiai, jie turėtų būti organizuojami papildomai šalia dvišalių posėdžių. Trišaliuose posėdžiuose gali dalyvauti kredito įstaigos audito komiteto nariai, vidaus auditoriai, su atitinkamomis svarbiausiomis kontrolės funkcijomis susijusių klausimų ekspertai arba prireikus kredito įstaigos valdymo organo ir vyresniosios vadovybės nariai.
42. Kompetentingos institucijos, laikydamosi profesinės paslapties išlaikymo sąlygų, kurių laikytis reikalaujama Sąjungos arba nacionalinės teisės aktuose, gali kviesti kitas susijusias valdžios institucijas (pvz., atsakingas už finansų rinkų priežiūrą, auditorių priežiūrą arba kredito įstaigų pertvarkymą) į posėdžius su auditoriais arba informuoti šias institucijas apie diskusijų su auditoriais rezultatus, jei, kompetentingos institucijos nuomone, tai palengvintų priežiūrą.
43. Kompetentingoms institucijoms ir auditoriams palaikant veiksmingus ryšius, turėtų būti tinkamai užtikrintas šių ryšių nenutrūkstamumas, nepaisant darbuotojų kaitos. Siekdamos užtikrinti, kad asmenys, pradėję eiti pareigas vietoj ryšius anksčiau palaikiusių darbuotojų,

galėtų gauti pakankamai informacijos apie ankstesnius ryšius, kompetentingos institucijos turėtų tuos ryšius registruoti vidaus registre. Ši informacija gali būti:

- a. ryšių palaikymo veiksmų protokolai arba protokolų santraukos;
- b. informacija apie pagrindinius nagrinėtus klausimus;
- c. svarstymų išvados;
- d. informacija apie būsimus veiksmus.

Ryšių palaikymo veiksmų dažnumas ir laikas

6 principas. Kompetentingų institucijų ir auditorių ryšių palaikymo veiksmai turėtų būti vykdomi tokiu dažnumu, kad būtų laiku keičiamasi aktualia informacija.

- 44. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti tinkamą ryšių su auditoriais palaikymo veiksmų dažnumą ir laiką – taip užtikrinama galimybė laiku keistis informacija aktualiais klausimais, nustatytais vykdant atitinkamas užduotis.
- 45. Kompetentingos institucijos turėtų konsultuotis su auditoriais dėl tinkamo ryšių palaikymo veiksmų dažnumo ir laiko.
- 46. Ryšiai galėtų būti palaikomi bet kuriuo priežiūros ar audito procesų etapu, įskaitant vieną ar kelis iš šių atvejų:
 - a. rengiantis atlikti ir planuojant priežiūros veiksmus (inspektavimus arba dokumentinę priežiūrą);
 - b. atliekant priežiūros veiksmus (inspektavimus arba dokumentinę priežiūrą);
 - c. užbaigus priežiūros veiksmus (inspektavimus arba dokumentinę priežiūrą);
 - d. rengiantis atlikti ir planuojant teisės aktų nustatytą auditą;
 - e. prieš audito išvados pasirašymą;
 - f. po audito išvados pasirašymo.
- 47. Kompetentingos institucijos turėtų nuolat vertinti, ar neiškilo nenumatytų klausimų, dėl kurių reikėtų keisti ryšių palaikymo veiksmų dažnumą ir laiką arba nustatyti, kad ryšiai būtų palaikomi *ad hoc* pagrindu. Tai gali būti klausimai, darantys poveikį visam kredito įstaigų sektoriui ar jo daliai (pvz., makroekonominė aplinka) arba poveikį tam tikrai kredito įstaigai darantys klausimai (pvz., įgyvendinant priežiūros procesus arba audito procedūras nustatyti faktai arba atvejai, kai reikalingi papildomi paaiškinimai konkrečiu klausimu).

48. Jei palaikomi visapusiai ryšiai, bent kartą per metus turėtų būti rengiamas dvišalis posėdis.

6. Kompetentingų institucijų ir visų auditorių ryšių palaikymas

7 principas. Kompetentingų institucijų ir visų auditorių ryšių palaikymo veiksmai turėtų būti vykdomi tokiu dažnumu, kad būtų laiku keičiamasi informacija klausimais, kurie svarbūs vykdant kredito įstaigų priežiūrą ir teisės aktų nustatytą auditą.

49. Kompetentingų institucijų ir visų auditorių (pvz., auditorių grupės arba auditoriams atstovaujančios profesinės organizacijos) tikslas turėtų būti pasiekti bendrą supratimą, kokie yra esami ir nenumatyti pokyčiai, svarbūs atliekant kredito įstaigų priežiūros užduotis ir teisės aktų nustatytą auditą.
50. Kompetentingos institucijos, neatsižvelgdamos į rengiamus atskirus kompetentingos institucijos ir vienos ar kelių kredito įstaigų auditoriaus posėdžius, turėtų bent kartą per metus susitikti su visais auditoriais.
51. Ryšiai galėtų būti palaikomi bet kuriuo priežiūros ar audito procesų etapu ir kompetentingos institucijos turėtų konsultuotis su auditoriais dėl tinkamo ryšių palaikymo veiksmų dažnumo ir laiko.
52. Šių gairių priede pateikiamas nebaigtinis sričių ir klausimų, su kuriais susijusia informacija atitinkamais atvejais galėtų keistis kompetentingos institucijos ir visi auditoriai, sąrašas.
53. Kompetentingos institucijos gali kviešti kitas už kredito įstaigų riziką ribojančią priežiūrą atsakingas valdžios institucijas arba atitinkamas valdžios institucijas (pvz., atsakingas už finansų rinkų arba auditorių priežiūrą) ir asociacijas (pvz., atstovaujančias bankų, apskaitos arba audito sektoriams) į šiuos bendrus posėdžius arba informuoti šias institucijas ir asociacijas apie diskusijų su auditoriais rezultatus, jei, kompetentingos institucijos nuomone, tai galėtų palengvinti priežiūrą.

Priedas. Sritys, kuriose kompetentingos institucijos ir auditoriai gali palaikyti ryšius, ir klausimai, kuriais gali būti palaikomi šie ryšiai

54. Šiame priede pateikiamas nebaigtinis sričių ir klausimų, su kuriais susijusia informacija atitinkamais atvejais, taikydamos šias gaires, kompetentingos institucijos galėtų keisti su kredito įstaigos auditoriais arba visais auditoriais, sąrašas. Toliau išvardyti klausimai sugrupuoti pagal dalyką, neatsižvelgiant į informacijos teikėją.

Kredito įstaigos išorės aplinka ir rizikos profilis

- a. Rizikos vertinimas ir apimtis – vertinimas, kurį kompetentingos institucijos ir auditoriai atlieka atsižvelgdami į išorės aplinką ir kredito įstaigos veiklos rezultatus, verslo modelį, valdymo struktūrą, rizikos koncentraciją ir norimą prisiimti riziką (įskaitant visus jos pokyčius).
- b. Reglamentavimo pokyčiai.
- c. Apskaitos ir audito standartų pokyčiai.
- d. Makroekonominiai pokyčiai, darantys poveikį kredito įstaigų sektoriui.

Kredito įstaigos vidaus valdymas ir vidaus kontrolė

- a. Kredito įstaigos valdymo organo kultūra, filosofija ir veiklos modelis (įskaitant vidaus valdymo kokybę ir valdymo organo narių įgaliojimų sutelkimą arba paskirstymą).
- b. Kredito įstaigos valdymo organo narių, vyresniosios vadovybės arba audito komiteto arba lygiavertės funkcijas atliekančio kredito įstaigos organo narių tinkamumas spręsti svarbius su finansine atskaitomybe ir kontrolės funkcijomis susijusius klausimus (įskaitant vadovybės struktūrinių vidaus pokyčių ir organizacijos restruktūrizavimo procesų įgyvendinimą).
- c. Audito komiteto arba lygiavertės funkcijas atliekančio kredito įstaigos organo vaidmuo vykdamas finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.
- d. Audito komiteto arba lygiavertės funkcijas atliekančio kredito įstaigos organo santykių su auditoriais kokybė.

- e. Pastabos dėl vidaus kontrolės (pvz., auditorių nuomonė dėl kredito įstaigos vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemų pagrindinių ypatybių, susijusių su finansinės atskaitomybės procesu, valdymo efektyvumu, kontrolės aplinka, kontrolės taikymu ir stebėseną, pagrindinių kontrolės funkcijų kokybė ir IT sistemomis, aprašo, kuris pagal Direktyvos 2013/34/ES⁷ 20 straipsnį įtraukiamas į kredito įstaigos valdymo pareiškimą), auditoriaus atliktų vidaus kontrolės patikrinimų rezultatų ir jų svarbos audito metodui (pvz., dėl jų poveikio tiesioginių patikrinimų vykdymo mastui ir ekspertų samdai atliekant teisės aktų nustatytą auditą).
- f. Reikšmingi vidaus kontrolės procesų trūkumai (pvz., svarbūs su kontrole susiję trūkumai, nustatyti kredito įstaigos finansinės atskaitomybės procesuose) ir auditorių pastabos dėl klausimų, kurie svarbūs kredito įstaigos valdymo organo narių, vyresniosios vadovybės arba audito komiteto arba lygiavertės funkcijos atliekančio kredito įstaigos organo narių įsipareigojimų įgyvendinimui vykdant strateginio vadovavimo kredito įstaigai priežiūrą arba kredito įstaigos įsipareigojimų, susijusių su jos atskaitomybe, vykdymo priežiūrą. Atitinkamais atvejais tai gali apimti auditoriaus pastabas dėl vidaus audito funkcijos, rizikos valdymo funkcijos ir atitikties funkcijos efektyvumo (įskaitant apgaulės rizikos, kylančios visų pirma dėl vidaus kontrolės trūkumų, vertinimą).

Kredito įstaigos galimybės toliau veikti pelningai

- a. Su nepertraukiamu kredito įstaigos veikimu susijusios rizikos, įskaitant kapitalo pakankamumo riziką (pvz., kredito, rinkos ir operacinę riziką ir minimalūs nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimai), didelės pozicijos, sverto, likvidumo ir finansavimo riziką, vertinimas.
- b. Pastabos bet kuriais klausimais, susijusiais su galima reputacijos rizika ir rizika, kylančia dėl to, kad kredito įstaiga nesilaiko atitinkamų teisinių reikalavimų (įskaitant svarbius esamo arba galimo bylinėjimosi atvejus ir teisinius ginčus).

Audito metodas

- a. Reikšmingumas planuojant ir atliekant teisės aktų nustatytą auditą .
- b. Išorės ekspertų samda atliekant teisės aktų nustatytą auditą.
- c. Naudojimasis vidaus auditorių atliktu darbu atliekant teisės aktų nustatytą auditą.
- d. Apskaitos politikos taikymas ir jos pokyčiai.
- e. Galimo vadovybės šališkumo šaltiniai.

⁷ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

- f. Nustatytos didelės rizikos sritys.
- g. Konkretus auditoriaus atliekamas darbas dėl tam tikrų sandorių (kuriam atlikti taip pat galėjo būti reikalingi ekspertai).
- h. Dideli sunkumai, kurių atsiranda atliekant teisės aktų nustatytą auditą (įskaitant auditorių ir kredito įstaigos valdymo organo, vyresniosios vadovybės ar audito komiteto arba lygiavertes funkcijas atliekančio kredito įstaigos organo narių nesutarimus).
- i. Aplinkybės, lėmusios svarbius audito planavimo pokyčius.

Finansinės ataskaitos, turto ir įsipareigojimų vertinimas ir informacijos atskleidimas

- a. Nuomonės ir sprendimai dėl pagrindinių rizikos sričių ir prielaidų, įskaitant svarbius sandorius ir vertės nustatymo atvejus (pvz., atidėjinių, skirtų aktyvų nuostoliams padengti, apskaičiavimo ir finansinių priemonių vertės nustatymo srityse).
- b. Apskaitos praktika ir sritys, kuriose esama daugiausia įvertinimo neapibrėžtumo (pvz., atidėjinių, skirtų aktyvų nuostoliams padengti, apskaičiavimo ir finansinių priemonių vertės nustatymo sritys).
- c. Lemiamos svarbos apskaitiniai įverčiai ir vadovybės šališkumo ženklai:
 - i. jei kredito įstaiga nuolat remiasi vertėmis, iš kurių matyti optimistinė arba pesimistinė tendencija, nors yra keletas priimtinių verčių, arba esama kitų galimo vadovybės šališkumo ženklų;
 - ii. jei kredito įstaiga vykdo sandorius siekdama konkrečių su apskaita arba reguliavimu susijusių rezultatų taip, kad apskaitinis arba reguliacinis traktavimas yra techniškai priimtinas (galimas), tačiau iškreipia sandorio esmę.
- d. Finansinių ataskaitų iškraipymai (ištaisyti ir neištaisyti), nustatyti atliekant teisės aktų nustatytą auditą ir tų iškraipymų įvertinimas.
- e. Finansinėse ataskaitose atskleistos informacijos tinkamumas ir patikimumas atsižvelgiant į teisės aktų nustatytus ataskaitų teikimo reikalavimus ir einamuosiuose ir ankstesniuose posėdžiuose aptartos rizikos, sandoriai, sprendimai ir prielaidos.

Audito išvada ir auditorių ryšių su kredito įstaigos valdymo organu, vyresniąja vadovybe arba audito komitetu arba lygiavertes funkcijas atliekančiu kredito įstaigos organu palaikymas svarbiais klausimais, susijusiais su finansine atskaitomybe ir kontrolės funkcijomis

- a. Reglamento (ES) Nr. 537/2014 10 straipsnyje nurodyta audito išvada.

- b. Reglamento (ES) Nr. 537/2014 11 straipsnyje nurodyta papildoma ataskaita audito komitetui.

Pagrindiniai faktai, nustatyti atlikus audito procedūras, ir išvados

- a. Problemos, kurios buvo nustatytos atliekant teisės aktų nustatytą auditą ir apie kurias buvo pranešta kredito įstaigos valdymo organui, vyresniajai vadovybei arba audito komitetui arba lygiavertės funkcijas atliekančiam kredito įstaigos organui, pavyzdžiui, vidaus kontrolės trūkumai, kuriems, auditorių profesiniu sprendimu, vadovybė turėtų skirti dėmesio.
- b. Svarbios problemos, kurios buvo intensyviai svarstomos su kredito įstaigos valdymo organo, vyresniosios vadovybės arba audito komiteto arba lygiavertės funkcijas atliekančio kredito įstaigos organo nariais.

Vertinimas, atliekamas vykdant priežiūrą, ir priežiūros veiksmai

- a. Kredito įstaigai nustatytos priežiūros priemonės.
- b. Klausimai, iškilę po naujo su konkrečia įstaiga susijusios priežiūros rizikos vertinimo ir peržiūros (pvz., vykstant priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesui⁸).
- c. Teminių ir panašių subjektų grupių tarpusavio vertinimų, kompetentingos institucijos atliktų kredito įstaigų sektoriuje, rezultatai.
- d. Pastabos, kylančios kredito įstaigai rengiant reguliavimo ataskaitas, įskaitant dėl reguliuojamojo kapitalo.
- e. Susijusių teisinių ir riziką ribojančių reikalavimų vykdymas.

Kiti klausimai

- a. Ankstesniais metais ir ankstesniuose posėdžiuose nagrinėti klausimai, jei manoma, kad jie vis dar aktualūs.
- b. Su auditoriaus, paskirto atlikti teisės aktų nustatytą auditą, paskyrimu, pasikeitimu, atleidimu arba atsistatydinimu susiję klausimai.
- c. Papildomi klausimai, kurių kyla atliekant teisės aktų nustatytą auditą, pavyzdžiui, dėl esamų arba naujų Sąjungos arba nacionalinės teisės aktuose nustatytų reikalavimų kylantys klausimai.
- d. Grįžtamoji informacija apie kompetentingų institucijų ir auditorių ryšių kokybę ir ryšių tobulinimo būdai.

⁸ EBA gairės (EBA/GL/2014/13), parengtos vadovaujantis Direktyvos 2013/36/ES 107 straipsnio 3 dalimi.

